

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny - Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Janusz Kasnowski (spr.)

Sędziowie: SO Irena Dobosiewicz

SO Wojciech Borodziuk

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2015 r. w Bydgoszczy na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa

J. Z.

przeciwko

M. I. i (...) Towarzystwu(...) z siedziba w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda J. Z. na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy zawarte w punktach 2 i 3 (drugim i trzecim) wyroku z dnia 27 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt I C 1706 / 13

postanawia:

1/ oddalić zażalenie;

2/ zasądzić od powoda tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego:

a/ na rzecz pozwanej M. I. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt);

b/ na rzecz pozwanego(...)Towarzystwa (...) w W. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt);

3/ przyznaje radcy prawnemu J. P. ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Bydgoszczy kwotę 73,80 zł (siedemdziesiąt trzy i 80/100)tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

II Cz 116/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy oddalił powództwo J. Z. przeciwko Towarzystwu (...) w W. i M. I. o zapłatę (w punkcie 1 wyroku); zasądził od powoda na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) w W. kwotę 1217 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu (w punkcie 2); zasądził od powoda na rzecz pozwanej M. I. kwotę 1217 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu (w punkcie 3); przyznał radcy prawnemu J. P. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Bydgoszczy kwotę 1476 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu (w punkcie 4) i nieuiszczonymi przez powoda kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa (w punkcie 5).

W uzasadnieniu w/w wyroku, w części dotyczącej orzeczenia o kosztach postępowania w sprawie należnych pozwanym od powoda Sąd Rejonowy odwołał się do zasady odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c.). Uznał, że po stronie powoda J. Z. nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek uzasadniający zastosowanie art. 102 k.p.c. Podkreślił Sąd, że strona przed wytoczeniem powództwa obowiązana jest wszechstronnie rozważyć, czy przysługuje jej dochodzone roszczenie oraz od kogo może żądać jego zaspokojenia i w jakiej wysokości. Sąd Rejonowy miał też na uwadze trudną sytuację materialną powoda, to jednak nie stanowiło wystarczającej podstawy do odmowy zwrotu pozwanym kosztów procesu poniesionych w związku z celową ochroną swoich interesów.

W zażaleniu na postanowienia zawarte w punkcie 2 (drugim) i 3 (trzecim) wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 27 listopada 2014r.. powód domagał się ich zmiany poprzez oddalenie wniosków pozwanych o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, a ewentualnie ich zmiany we wskazanym zakresie i obciążenie powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu jedynie w części tj. w kwotach po 600 zł na rzecz każdego z nich. Nadto powód domagał się zasądzenia od pozwanych zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu zażalenia w istocie wywodził, że jego sytuacja majątkowa i zdrowotna dawały podstawy do odstąpienia od obciążenia go obowiązkiem zwrotu pozwanym kosztów postępowania, jakie w sprawie ponieśli (na podstawie art.102 k.p.c.). Nie bez znaczenia, zdaniem powoda pozostaje także okoliczność, że Sąd Rejonowy zwolnił go uprzednio z ponoszenia kosztów sądowych.

W odpowiedziach na zażalenie powoda – pozwani wnieśli o jego oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego (k.316 – 318 i 321 – 322).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda J. Z. nie podlegało uwzględnieniu. Domaganie się zastosowania przepisu art. 102 k.p.c. i nie obciążania kosztami postępowania poniesionymi przez pozwanych nie znajduje uzasadnienia w realiach sprawy i ostatecznym jej wyniku. Odstępstwo czy to od ogólnej zasady odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c.), czy zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów postępowania (art. 100 k.p.c.) na rzecz zasady słuszności (art. 102 k.p.c.) wymaga rozważenia wszystkich okoliczności sprawy i nie wystarczy poczynienie jedynie ogólnej oceny. Przepis art. 102 k.p.c. zawiera uprawnienie o charakterze czysto dyskrejonalnym, co oznacza, że wprawdzie kwestia trafności i zasadności skorzystania z tego uprawnienia, co do zasady może być objęta kontrolą sądu wyższego rzędu, niemniej jednak ewentualna zmiana zaskarżonego orzeczenia o kosztach powinna być tylko wyjątkowa. Ingerencja w to uprawnienie Sądu w ramach rozpoznawania środka zaskarżenia na rozstrzygnięcie o kosztach procesu ograniczać się winna tylko do sytuacji, gdy zastosowanie przez Sąd art.102 k.p.c. nie zostało w ogóle uzasadnione lub jeżeli nastąpiło z rażącym naruszeniem reguł przewidzianych w tym przepisie (por. choćby postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2011r. w sprawie IV CZ 136/10; z dnia 19 października 2011r. w sprawie II CZ 68/11; postanowienie 9 lutego 2012 r. w sprawie III CZ 2/12 – opublikowane w systemie informacji prawnej LEX).

Do okoliczności branych pod uwagę przez Sąd przy ocenie przesłanek zastosowania art.102 kpc zaliczyć można nie tylko te związane z samym przebiegiem postępowania, ale również dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Jak przyjął Sąd Najwyższy sam fakt uprzedniego zwolnienia strony od kosztów sądowych nie może automatycznie pociągać za sobą konsekwencji w postaci przyjęcia, że zachodzi "wypadek szczególnie uzasadniony", pozwalający na zastosowanie art. 102 k.p.c. Ustalenie zaś, czy w danych okolicznościach zachodzą „wypadki szczególnie uzasadnione”, ustawodawca pozostawia swobodnej ocenie sądu, która następuje niezależnie od przyznanego zwolnienia od kosztów sądowych. /por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11.02.2010 r. w sprawie o sygn. akt I Cz 112/10 i z dnia 13.12.2007r. w sprawie o sygn. I Cz 110/07 – opublikowane w systemie informacji prawnej LEX).

Sąd Okręgowy uznał za prawidłową ocenę wyrażoną przez Sąd pierwszej instancji, że w okolicznościach tej konkretnej sprawy nie zaistniały uzasadnione podstawy do odstąpienia od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu pozwanym kosztów postępowania, gdyż po stronie powoda nie zachodził szczególnie uzasadniony wypadek (w ujęciu art.102

k.p.c.). Powód, jak trafnie poniósł pozwany w odpowiedzi na zażalenie, przed wytoczeniem powództwa obowiązany jest wszechstronnie rozważyć, czy przysługuje mu dochodzone roszczenie, od kogo może żądać jego zaspokojenia i w jakiej wysokości. Jeżeli zdecydował się na wytoczenie powództwa, co wymusiło podjęcie obrony przez pozwanego, to powód winien liczyć się z obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów postępowania, które ten poniósł.

Podnoszona przez powoda okoliczność subiektywnego przekonania o słuszności roszczenia mogłaby stanowić podstawę odstąpienia od obciążenia kosztami procesu poniesionymi przez stronę przeciwną, w sytuacji, w której istniałyby obiektywne przesłanki pozwalające uznać to przeświadczenie za usprawiedliwione. Dotyczy to w szczególności spraw, w których rozstrzygnięcie zależy od uznania Sądu, spraw o precedensowym charakterze czy też spraw, w których zachodzi niejednorodność orzecznictwa w zakresie wykładni przepisów stanowiących podstawę prawną zgłoszonego żądania. Sprawa przedmiotowa nie miała takiego charakteru. Poza tym powód winien był dołożyć należytej staranności, by ocenić zasadność swojego żądania, czego nie uczynił. Wystąpienie mimo to na drogę sądową i narażenie się na oddalenie powództwa nie może prowadzić do obciążenia pozwanych kosztami postępowania. Nie można było także uznać, że to niesumienne zachowanie pozwanej legło u podstaw zgłoszonego powództwa, tym bardziej, że już w chwili wniesienia pozwu powód wiedział, na co wskazuje treść pozwu, że pozwana M. I. nie uznawała zasadności jego roszczenia.

W tych okolicznościach sama sytuacja majątkowa powoda, która nie jest najłatwiejsza, nie mogła uzasadniać zwolnienia go od zwrotu pozwanym kosztów postępowania, które ponieśli w związku ze swoją celową obroną ani w całości, ani nawet w części.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy oddalił zażalenie powoda, jako nieuzasadnione (na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c.).

Sąd Okręgowy na podstawie art. 98 k.p.c. zasądził od powoda tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego na rzecz pozwanej M. I. kwotę 60 zł oraz na rzecz pozwanego(...) Towarzystwa (...) w W. kwotę 60 zł. Wysokość tych kosztów wyznaczyło wynagrodzenie pełnomocników ustalone zgodnie z § 6 pkt 3 w zw. z § 2 ust.3 oraz § 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Min. Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszonych przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2013. 490). Przyznał też pełnomocnikowi powoda, będącego radcą prawnym kwotę 73,80 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym, którą ustalił w oparciu o § 6 pkt 3 w zw. z § 2 ust.3 oraz § 12 ust. 2 pkt 1 w/w rozporządzenia (z uwzględnieniem 23% stawki podatku od towarów i usług).